

Ulkomaalaisen oikeus ansiotyöhön määräytyy kansalaisuuden mukaan

Ulkomaalaisten määrä Suomen työmarkkinoilla lisääntyy. Miten kansalaisuus vaikuttaa oikeuteen tehdä ansiotyötä, entä mitkä ovat työnantajan velvollisuudet?

Ulkomaalaisten oikeus tehdä ansiotyötä Suomessa määräytyy kansalaisuuden mukaan. Euroopan talousalueen (ETA) kansalaiset saavat työskennellä Suomessa ilman erityistä lupaa. ETA-maihin kuuluvat EU-maiden lisäksi Islanti, Liechtenstein, Norja ja Sveitsi. ETA-alueen ulkopuolisten maiden kansalaisilta vaaditaan voimassa oleva lupa.

Työnantajan velvollisuudet

Työnantajan on varmistettava, että palvelukseen tulevalle ja palveluksessa jo olevalla ulkomaalaisella työntekijällä on oleskelulupa, mikäli tämä sellaisen tarvitsee. Työnantajan työpaikalla säilyttämistä tiedoista tulee käydä ilmi ulkomaalaisen työntekijän henkilötiedot sekä se, perustuuko työntekijän työnteko-oikeus EU- tai ETA-maan kansalaisuuteen, voimassaolevaan työntekijän oleskelulupaan vai muuhun ulkomaalaislaissa säädettyyn työnteko-oikeuden antavaan seikkaan.

Työnantajan tulee säilyttää työpaikalla tiedot palveluksessaan olevista ulkomaalaisista ja heidän työnteko-oikeutensa perusteista siten, että ne ovat tarvittaessa vaivattomasti työsuojeluviranomaisen tarkastettavissa. Tiedot on säilytettävä, kunnes ulkomaalaisen työsuhteen päättymisestä on kulunut neljä vuotta.

Jos työnantaja tai tämän edustaja tahallaan tai huolimattomuuttaan pitää palveluksessaan ulkomaalaisen, jolla ei ole oikeutta ansiotyön tekemiseen, voidaan hänet tuomita rangaistukseen.

Jos työnantaja ottaa palvelukseensa muun kuin unionin kansalaisen, tähän rinnastettavan, tämän perheenjäsenen tai pysyvällä oleskeluluvalla oleskelevan ulkomaalaisen, tulee hänen viipymättä toimittaa työvoimatoimistolle selvitys työntekijän keskeisistä ehdoista, mm. pääasialliset työtehtävät, työn kesto ja luonne, palkka, sovellettava työehtosopimus sekä irtisanomisaika. Lisäksi työnantajan tulee ilmoittaa työpaikan luottamusmiehelle, luottamusvaltuutetulle ja työsuojeluvaltuutetulle ulkomaalaisen nimi sekä sovellettava työehtosopimus. Näiden velvollisuuksien laiminlyöminen on rangaistava teko.

Jos ulkomaisen työnantajan palveluksessa olevat työntekijät työskentelevät urakointi- tai aliorakointityössä tai vuokratyövoimana, työnantajan yllä mainittuja velvollisuuksia sovelletaan Suomessa toimivaan pääurakoitsijaan tai pääteettäjään lukuun ottamatta tietojen säilyttämisvelvollisuutta. Ulkomaalaisia työllistävien työpaikkojen työolojen on täytettävä Suomen työturvallismääräysten vähimmäisvaati-

mukset. Työsuojelutarkastuksissa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että ulkomaalaiselle työntekijälle on annettu riittävä opetus ja ohjaus työtehtäviin.

Valvonta

Ulkomaalaisten työntekijöiden työehtoja valvotaan samalla lailla kuin suomalaistenkin. Työsuojeluviranomaiset valvovat työturvallisuusmääräysten noudattamisen lisäksi ulkomaalaisten työntekijöiden työnteko-oikeutta ja heidän työsuhteensa vähimmäisehtojen toteutumista.

Mikäli työsuohdevalvonnassa havaitaan, että ulkomaisen työntekijän työsuhteen ehdot eivät käytännössä täytä asetettuja vaatimuksia, työsuojelupiiri ilmoittaa asiasta työvoimatoimistolle. Asiasta tehdään tarvittaessa ilmoitus myös poliisille.

Lähetetyt työntekijät

Lähetetyllä työntekijällä tarkoitetaan työntekijää, joka työskentelee tavallisesti muussa valtiossa kuin Suomessa ja jonka toisessa valtiossa toimiva työnantaja lähettää työhön Suomeen rajoitetuksi ajaksi.

Työntekijän lähettämisestä voidaan puhua, kun:

- työntekijä lähetetään hänen oman työnantajayrityksensä johdolla ja lukuun tehtävään työhön työnantajan ja Suomessa toimivan palvelujen vastaanottajan välillä tehdyn sopimuksen nojalla,
- työntekijä lähetetään työhön samaan yritysyhmään kuuluvaan toimipaikkaan tai yritykseen,
- työvoiman vuokrausta tai välitystä harjoittava yritys lähettää työntekijän toisen yrityksen käyttöön.

Kun tarvitaan edustaja

Suomalaisen työn teettäjän on huolehdittava, että työntekijöitä lähettävä yritys asettaa Suomeen edustajan. Tämä on otettava huomioon esimerkiksi alihankintasopimuksissa. Ulkomaisen yrityksen Suomessa toimiva edustaja voi hoitaa mm. yritykselle kuuluvia viranomaisasioita. Edustajalla ei ole työn teettämisessä työnantajavastuuta. Työntekijöitä lähettävän yrityksen on asetettava edustaja, kun työntekijän työskentely Suomessa alkaa.

Lähetettyjen työntekijöiden vähimmäistyöehtoista säädetään laissa lähetetyistä työntekijöistä. Lain soveltamisen kannalta ei ole merkitystä sillä, onko työnantaja EU-maasta vai EU:n ulkopuolelta.

Lisää tietoa: www.tyosuojelu.fi/fi/ulkomaalaiset